

«Metroa, AHTren geltokia... Donostia zer izango da, Montecarlo bat?»

Agus Rodriguez
Barrako barrikadatik

Inoiz joan bazara Donostiako Alde Zaharreko Rekalde tabernara, seguru barraren atzean ikusiko zenuela Agus Rodriguez, irribarrez, batekin edo bestearekin hizketan. Nor da, ordea? Bere hitzetan: "45 urteko gazte bat, euskaldun berri zaharra, donostiarra, semea, aita, anaia, lankidea, batzuetan nagusia, eta militantea". Tabernaren azken urtearen atarian hitz egin dugu berarekin.

Testua: Danele Sarrugarte Mochales

Argazkiak: Dani Blanco

Sustraiek eta batez ere amak eragin handia izan omen dute zugar. Nor zen, eta zer eman zizun?

Ama Chipionan jaio zen, Andaluzian, aita bertakoa zuelako, karabineroa gainera -errepublikak garaitik zetorren polizia bat, gero guardia zibilak xurgatu zuena-. Hori da nire jatorria. Amaren ama zumaiarra zen eta amak 8 urte zituela etorri ziren hona. Amak Andaluzian esan ohi zuen euskalduna zela eta hemen, berriz, andaluziarra zela. Hark hezi gintuen hamar seme-alabok, hark transmititu dizkigu gure balore guztiak, horregatik da inportantea.

Zer balore?

Umiltasuna, eskuzabaltasuna... zaila egiten zait hitzak jartzea, egia esan. Solidarioa zen, eta langilea ere bai, sekulako lana egiten zuen etxean eta handik kanpo. Gure amak erakutsi zigun inoiz ez dela poztu behar inoren heriotzare-

kin eta sufrimenduarekin, eta horrek lagundu dezake ikuspegi zabalago bat izaten gaztea zarenean eta pixka bat itsu zaudenean.

Gaztetan hasi zinen militatzen. Nolako giroa zebilen?

Hasteko aipatu behar dut ni beste mundu batetik natorrela, erdararen mundutik, ez nuen ikastolan ikasi, baizik eta eskola publiko batean, Ategorrietan, eta uste dut horrek ere balore onak eman zizkidala, euskara izan ezik. Militantziarekin lotuta, ez dakit zergatik baina argi neukan euskara ikasi nahi nuela. Nire etxean erdaldunak ginen, baina euskal kultura asko jaso dugu, euskal kantak eta abar. AEKn, garai haietan, euskara ikasteaz gainera euskal kulturaz blaitzen zinen, parte hartzen genuen euskal inauterietan, Groseko jaietan... Gazte asanbladan hasi nintzen, gero ibili nintzen Herri Batasunako komite lokalean, Marrumako

txoko elkartean eta ondoren lau urtez egin nuen lan Marruma tabernan. Groseko auzo elkartean ere militatu nuen. Beti esan dut niri egokitu zitzaidala militantziaren une goxoak bizitzea. 80ko hamarkadan Euskal Herria omen zen Europan elkartegintza gehien zeukan herrialdea, eta hori nik bizi izan dut, nire auzoan; gazteak zein helduak ibiltzen ginen denok batera. Altruismoa zen gure

Agus Rodriguez Burgete

Donostia, 1972

Lanbidez, tabernaria. Hainbat herri mugimendutan militatu du, eta gaur egun Libre dinamikako kidea da. Marketineko ikasketak egin zituen, eta munstroak nola funtzionatzen duen ikusteko balio izan omen zion.

REKALDE TABERNA

REKALDE TABERNA

SanMiguel

SanMiguel

ESPECIAL PLATER
DEKALDE TABERNA
PLATO DE
PLEYDU JOOR

HARARI BORDINA PERA
PATATA PURADA
TERT-ROL, MOKO BOMOS

ROLLO DE CHULE PAVIA
CON PIÑE DE PATAS

ROQUE DE USTRE AVEC
PIÑE DE PATAS DE TERRA

armarik eraginkorra. Sinesten genuen horri ordu pila bat eskaintzen genion, izan auzo elkartea, kolektibo feminista, HB edo dena delakoa, bakoitza berean.

Herriko tabernen auzian atxilotu zintuzten.

2002ko apirilean atxilotu ninduten, eta gure sumarioaren ezaugarri nagusieta-ko bat izan zen asko luzatu zela. Epai-keta hasi zen 2013ko urrian, bost hilabetez joan ginen Madrilera, 2014ko martxora arte. Behin-behineko epaia atera zen 2014ko uztailaren 31n, eta behin betikoa, berriz, 2016ko urtarri-lean. Hau da, ia-ia 14 urtez egon ginen esperoan, jakin gabe zer gertatuko zen gure bizitzarekin, astero sinatzera joa-nez, Espainiako Estatutik ezin irtenda...

Zer leporatu zizueten?

Instrukzioak irauin zuen hamabi urtee-tan mantendu zuten herriko taberne-ko diruz hornitzen genuela ETA. Ez zuten inongo frogarik aurkeztu hori erakus-teko. Epaiaketaren azken aurreko egu-nean, ordea, fiskalak jauzi hirukoitz bat egin zuen eta leporatu zigun Batasuna hornitzea diruz. Beste kontzeptu bat as-matu zuten: erakunde terrorista baten mendeko erakunde baten kolaboratzaile. Kontua da 2002ko apirilean atxilotu gintuztela eta beraz epaitu behar zutela hori baino lehenagoko jarduna, baina garai hartan Batasuna legezko erakun-dea zen, 2003ko uztailaren utzi baitzuten legez kanpo Alderdiaren Legearen bidez. Hortaz, akusazioak ez zeukan inongo funtsik, gure epaiketa erabat politikoa izan zen. Beste kasu askotan bezala. Az-kenean, zortzi urte beharrean, fiskalak bi urte eta bi hilabete eskatu zituen, eta hamabost hilabetera zigortu gintuzten, baina ez ginen kartzelara joan *“dilaciones indebidas”* delako horiengatik, egon ginelako denbora pila bat inongo arra-zoirik gabe epaiaketaren zain lehendabi-zi eta epaiaren zain gero.

Esperientzia horren ostean zer azpima-rratuko zenuke?

Une txarrak izan ziren, noski, beldurra pasa nuen; baina zorionez banuen fami-liaren eta lagunaren babes osoa, eta balo-razio positiboa egin dut askorako eman zidatelako kalabozoan egin nituen 120 ordu haiek, eta gure kasuan ez gintuzte-lako bortizki torturatu eta azkenean ez gaituztelako espetxeratu.

Epaiaketari lotuta, bi gauza azpima-rratuko nituzke. Batetik, ni lehenago lekukoa izana nintzen Gestoren aurka-ko epaiketan eta egona nintzen 18/98 sumarioko saio batean, eta ikusia nuen zelako tranpak egiten dituzten Auzitegi Nacionalean, legea nola estutzen duten, baina gure epaiketan, bost hilabete ho-rietan, izugarriak eta bi ikusi eta entzun nituen. Eta txapuzak... Askotan pentsatu dut lau hileko liberazio bat hartzea eta halako pasadizoak kontatzea; liburu bat egin nezake.

Adibiderik?

Bost hilabetez joan ginen Madrilera as-tero, eta lehenengo asteetan saio asko bertan behera geratu ziren beraien ka-pritxoz: demagun guk genuela plan-gintza asteazkenara arte, bada astear-tean ez dakit zer lekuko ez zegoela-eta, etxera joan gintezkeela esaten ziguten. Epaiaketaren bukaera aldera, ordea, jus-tu kontrakoa gertatu zen, guk genuen hotela hartuta astelehen gauera arte, eta astearte arratsaldean esan ziguten biha-

» “Badirudi Rekalde bezalako espazioak soberan daudela hiri eredu honetan”

ramunean itzuli behar genuela: pentsa, etxera deitu, seme-alabak zituztenen kasuan haien zaintza kudeatu, lanean baimena luzatu... Sekulako nahaspila, jende pila bat ginen gainera, auzipetuak ez ezik abokatuak ere bai. Tira, esan mo-duan asteartean bukatu behar genuen, baina esan ziguten asteazkenara arte geratu behar genuela, geratu ginen, egin genuen goizeko saioa, eta gero berriro arratsaldean joanarazi eta denbora pila bat eduki gintuzten sartzeko zain. Hala-ko batean atsedendaldi bat eskatu zuten, eta kanpoan geundela etorri zen gure abokatueta-ko bat eta esan zigun: “Idaz-kariari entzun diot berehala bukatuko dugula arratsaldeko saioa, Don Angelek

[Hurtado, epailea] Santiago Bernabeura joan behar duelako Champions partida ikustera". Berez arratsaldeko saioak izaten ziren zazpiak arte, bada hura amaitu zen seiretan zeren Don Angelek futbola ikustera joan behar zuen. Ematen du gustu txarreko txiste bat, baina ez da hala, horrela funtzionatzen dute. Horrek erakusten du nola ikusten gaituzten, zer garen gu beraientzat: bortz.

Azpimarratu nahi zenuen beste elementua zein da?

Gauza positibo bat: Madrilgo jendearen elkartasuna. Ikaragarria. Guk agian espero genezakeen edukitzea babes politikoa, baina hauek asmatu zuten modu bat giza babesa antolatzeke, jakinik zenbait hilabetez astero-astero joan behar genuela hara, hotel batera, etxetik kanpo... Epaiketaren ostean ni saiatu naiz hori helarazten hemen, Madrilen badagoela jende benetan solidarioa, arriskuak hartu dituen guri babesa erakusteko. Askotan kezatu izan gara estatuko ezkerrek daukalako 1.000

km-ko sindromea, alegia, Saharan edo Palestinan gertatuz gero ontzat jotzen dutena hemen ez dutela begi onez ikusten. Baina guk akats bera egin dugu, guk ere uste izan dugu: "Ezkertiarrak bai, baina espainolak". Espainolak diren ala ez, hasteko, haiei galdetu behar genieke, eta gero jende horrekin gauza asko daukagu konpartitzeko, eta ez hori bakarrik, haiek konplexurik gabe gaingitu dituzte beste ezkertiar batzuek ipinitako oztipoak guri elkartasuna emateko, eta iruditzen zait zentzu horretan zorretan gaudela, haiekin eta bisitetan babesa edo aterpea eman digun jende anonimo horrekin guztiarekin.

Euskaraz ikasteko gogo bizia zeneukala aipatu duzu lehen, zer dela-eta?

Hainbat oroitzapen daukat. Gogoratzen naiz behin joan nintzela Zumaiara, nire amonaren herrira, jaietara: Jon Maia bertsoan ari zen eta oso gutxi ulertzen nuen. Eta hor gogoia piztu zitzaidan, zerbait galtzen ari nintzelako sentipena neukan. Ez zen beharra, ez zen obligazioa, gogoia neukan, benetan sentitzen nuen ez nintzela ni, zerbait gehiago behar nuela. Gurasoek ezin zieten seme-alaba guztiei euskaltegia ordaindu -ezta unibertsitatea ere-; orduan bilatu nuen lan bat, ikastola bateko begirale, eta horretarako euskara jakin behar nuenez, ikastolako gurasoen elkarteak ordaindu zidan euskaltegia. Hiru urtez egon nintzen, ondo moldatzeko adina, nahiz eta etengabeko ikasketa-prozesua den, noski. 25 urte beranduago, iaz, C1 maila atera nuen, gauzak horrela daudenez paper batekin demostratu behar duzulako badakizula euskaraz, eta orduan atera nuen. Askok harritu ninduen jendearen jarrerak: titulu bila zihoan euskaltegira. Orain dela 25 urte joaten ginen euskara ikasi nahi genuelako, azkenengo mailara iristen zinenean akaso eskaintzen zizuten EGArako prestatzea, baina hori aukeran, eta orain, ordea, horixe bilatzen du jendeak. Uler dezaket, neurri batean, baina hizkuntza akademiaren kutsua hartu nion, eta garai batean ez zen hori.

Esamolde berritu bat entzun izan dizut: jendeak euskaraz egiten diela haurrei, txakurrei... eta tabernariei.

Rekalden gertatzen zait: bi lagun sartzen dira, gaztelera elkarren artean, biek egiten didate euskaraz, ez soilik

kafea eskatu baizik eta semeaz galde-tu adibidez, gero urruntzen naizenean kafe-makinara berriro hasten dira gaztelera, eta ni kafeekin etortzen naizenean euskaraz egiten didate berriro. Orduan, batzuetan, jolasean ibiltzen naiz, ea haiek konturatzen diren zelako erridikulua den. Gure herrian horixe da tragedia, euskaldun asko dago baina ematen du ohituren aurka ezin dugula jauzi hori egin, jakitetik erabiltzera. Guk egin dugu, etxean eta kuadrillan. Egin daiteke.

Hamasei urte dira Rekalde taberna ireki zenuela. Zer asmo zenuen?

Hasteko esan behar dut lau urtez egin nuela lan Marruma tabernan eta han ikasi nuela lanbidea. Oso eskertua nago. Hain zuzen ere Marruman lan egiten zuen emakume bati esker jakin nuen aurretik Rekalde zeukateneke hura uzteko asmoa zutela, eta xarma berezia zeukala iruditzen zitzaidanez, animatu egin nintzen.

Argi neukan ez nuela taberna arrunt bat egingo, jakiak eta edariak saltzeko postu bat bakarrik, baina ezta ere herriko taberna bat. Esan dezakedan bakarra da nire aurreikuspen guztiak soberan gaingitu direla, eta bilakaera bat izan duela, igual nire bilakaera pertsonalarekin batera joan dena. Hazi egin gara, ikasi egin dugu, esperientzia hartu, eta esango nuke gure bertuterik handienetako bat dela toki irekia dela, jendea eroso sentitzeko modukoa. Rekalden pertsona guztiak dira ongietorriak, jarrerak dira soberan daudenak, jarra matxista, homofobo eta xenofoboak. Bertan lan egiten dugunon ardura da espazioa zaintzea, horregatik daukagu sekulako sukaldariak, kafe ona eta tratu goxoa, baina zuek betetzen duzue edukiz, eta ni harro nago gaur egungo gizarte indibidualista eta kontsumistan halako jendea dagoelako, bestelako mundu batekin amestu eta hori lortzeko lanean diharduena. Rekalde hartu nuen horrelako zerbait nahi nuen, baina bila joan baino, sartzen utzi diot.

Datorren urtean itxiko dituzue ateak?

Oso une kritikoa gaude hiri ereduari dagokionez. Gure esparruan, tabernak jasotzen ari gara bere garaian merkatal zentro handiek denda txikiei egin zieten kaltea: orain etortzen ari diren kanpoko eta Euskal Herriko inbertsio-talde de-

**TALLERES
MITXELENA**
S.COOP.

Torno bertikala: Ø 4.200 x 2.000
Fresadora: 10.000 x 3.500
Barrenatze mekanizatua

Eziago Poligonoa - Zikuñaga Auzoa
20120 HERNANI (Gipuzkoa)
T 943 55 25 12 - 16 · F 943 55 28 16
info@talleresmitxelena.com

www.talleresmitxelena.com

TRADEBI
TRANSLATION

tradebi@tradebi.com

DATU PERTSONALEN BABESA

EUROPAKO ARAUTEGI BERRIA
Zure enpresa egokitzen
lagunduko dizugu

SIGACUS

943 453 588 · www.sigacus.com

lakoak tabernak erosten ari dira, igual horrelako talde batek zazpi taberna dauzka. Hiriaren eta auzoaren arima akabatzen ari diren testuinguru horretan, Rekalde arnas gune bat da, eta gu harro eta oso pozik gaude horretaz, baina, nonbait, Udalean aspalditik agintzen duen hirukoarentzat (EAJ, PSE eta PP), Rekalde bezalako espazioak soberan daude. Ez dakit kontziente diren jendearen haserrearen tamainaz, esparru eta jatorri anitzeko jendearen sumunduraz.

Zer beste alorri eragiten dio hiri eredu horrek?

Donostian bizitzea zail dago: jendea ezin da bere auzoan geratu bizitzen, ematen du guk joan behar dugula periferiara, eta kanpotik datozen turista eta aberatsei utzi tokia. Kezka handia dut. Alarma gorriak piztu behar ditugu. Lehenago zurrumurrua zebilen, baina orain begi-bistakoa da, gauzak ari dira gertatzen, eta are okerragoa da begi-bistan ez dagoena. Boteretsuen *modus operandi* da, Udalaren baimenarekin, gauzak ezkutuan egitea: eraikinak saltzen dituzte eta ondoren erabilera aldatzen, etxebizitza izatetik hirugarren sektoreko erabilpena izatera. Ez ditugu berehalakoan ikusiko aldarmioak eta garabiak,

» “Rekalden pertsona guztiak dira ongietorriak, jarrerak dira soberan daudenak, jarrera matxista, homofobo eta xenofoboak”

baina hori ja badago eta hemendik bi urtera edo egoki derizotenean egingo dute. Beranduegi izan baino lehen borrokatu behar dugu; begira Metroaren proiektua, AHTren geltokia... Donostia zer izango da, Montecarlo bat?

Antolatzen ari zarete.

Auzo elkarte potente bat dago, horretan dabilena, eta Alde Zaharreko bizi-lagun naizen aldetik, uste dut auzoan kontzientzia dugunok ari garela auzo elkartearekin eta beste eragile batzuekin batera lanean. Gehien harritzen eta larritzen nauena da badirudiela gazteen edo okupen kontu bat dela hau, baina ez da hala: guztion arazoa da, guztioi eragiten digu. Ez da nik Alde Zaharrean geratu nahi dudala bizitzen, baizik eta ezin digutela gure izaera kendu. ■